

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки та
інформаційних технологій

Ю.М. Неговська

РОБОЧА ПРОГРАМА

ГРОШОВО-КРЕДИТНІ СИСТЕМИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

(назва навчальної дисципліни)

підготовки перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

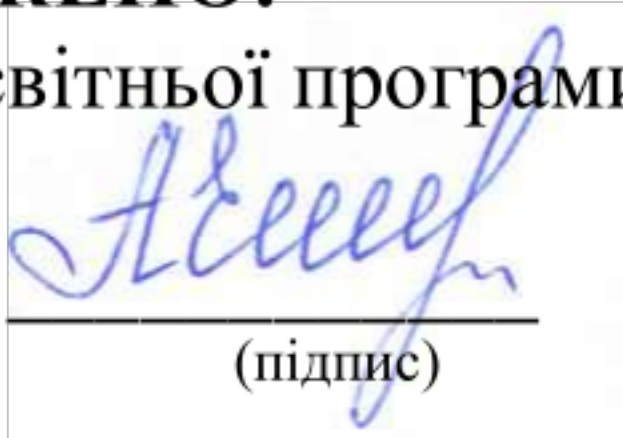
освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни професійної та практичної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

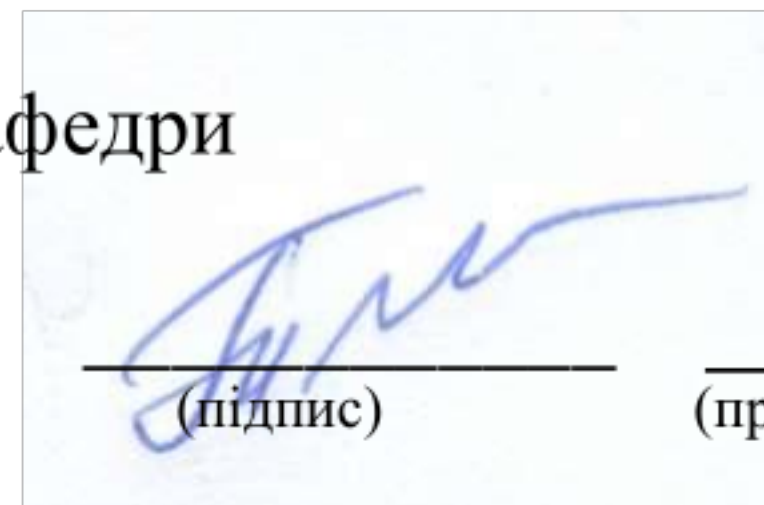
(підпис)

О.М. Антонова
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 1 від «28» серпня 2020 року

Завідувача кафедри

(підпис)

Т.М. Сугак
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Браславець Олексій Юрійович, старший викладач кафедри фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: дисципліна професійної та практичної підготовки

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення курсу «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з таких дисциплін як економічна теорія, мікроекономіка, економіка підприємства, теорія фінансів, гроші та кредит, бухгалтерський облік, бюджетна система, банківські операції, операції центральних банків та набуття ними відповідних фахових компетенцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» є суспільні відносини, що виникають у зв'язку із організацією грошово-кредитного обігу в модельних зарубіжних країнах

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ECTS

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» є формування й розвиток у здобувачів вищої освіти теоретичних та практичних знань та навиків щодо функціонування грошово-кредитних систем, механізму проведення грошово-кредитної політики та аналізу його ефективності.

Основні **завдання** навчальної дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» спрямовані на формування компетентності здобувачів вищої освіти відносно:

- необхідності формування та розвитку грошово-кредитних систем;
- особливостей формування грошово-кредитних систем в різних країнах;
- різних підходів щодо регулювання грошово-кредитної сфери;
- еволюції грошових систем найбільш розвинутих країн Заходу;
- особливостей структури кредитних систем найбільш розвинутих країн Заходу;
- масштабів та проблем розвитку спеціальних небанківських кредитно-фінансових інститутів;
- функціонування грошово-кредитних систем в період золотого монометалізму, фіксованих та плаваючих валютних курсів;
- механізмів створення незалежних власних грошово-кредитних систем в країнах, що розвиваються;
- проблем становлення грошово-кредитних систем в країнах з перехідною економікою, в тому числі в Україні;
- перспектив створення та реформування міжнародних валютних систем, тощо.

2. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	інд	с.р		л	сем.	пз	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи грошово-кредитних систем												
Тема 1. Основні поняття та характеристики курсу	15	4	2	-	-	9	15	1	-	-	-	14
Тема 2. Еволюція міжнародних валютних систем	15	6	4	-	-	5	15	1	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	30	10	6	-	-	14	30	2	-	-	-	28
Змістовий модуль 2. Грошово-кредитні системи європейських країн												
Тема 3. Формування та розвиток Європейського валютного союзу (ЄВС)	15	6	2	-	-	7	15	2	1	-	-	12
Тема 4. Еволюція грошово-кредитної системи Великої Британії	15	6	2	-	-	7	15	2	1	-	-	12
Тема 5. Основні елементи та особливості грошово-кредитної системи Франції	15	6	2	-	-	7	15	2	1	-	-	12
Тема 6. Грошово-кредитна система Німеччини	15	6	2	-	-	7	15	2	1	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	60	24	8	-	-	28	60	8	4	-	-	48
Змістовий модуль 3. Грошово-кредитні системи США та Японії												
Тема 7. Особливості грошово-кредитної системи Сполучених Штатів	15	6	2	-	-	7	15	1	-	-	-	14
Тема 8. Становлення та розвиток грошово-кредитної системи Японії	15	4	2	-	-	9	15	1	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 3	30	10	4	-	-	16	30	2	-	-	-	28
Змістовий модуль 4. Особливості грошово-кредитних систем окремих країн												
Тема 9. Загальна характеристика грошово-грошово-кредитних систем	15	4	1	-	-	10	15	1	-	-	-	14

країн, що розвиваються												
Тема 10. Еволюція грошово-кредитних систем країн з перехідною економікою	15	4	1	-	-	10	15	1	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 4	30	8	2	-	-	20	30	2	-	-	-	28
Усього годин	150	52	20			78	150	14	4			132

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи грошово-кредитних систем

Тема 1. Вступ до курсу «Грошово-кредитні системи», основні поняття та характеристики

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Предмет та завдання курсу «Грошово-кредитні системи».
- Поняття грошово-кредитної системи. Грошова система як форма організації грошового обігу в країні. Кредитна система в вузькому та широкому значенні.
- Основні елементи грошового обігу. Грошова одиниця. Основні засоби обігу – монети (повноцінні та неповноцінні), казначейські білети, банкноти, безготівкові гроші. Показники грошової маси – M0, M1, M2, M3. Закон грошового обігу.
- Основні типи грошових систем та їх еволюція. Металеві та паперові грошові системи. Біметалізм (паралельна валюта, подвійна валюта, «кульгаюча» валюта). Монометалізм (гроші та золото). Грошові реформи та їх види.
- Основні компоненти кредитної системи. Кредитні установи, необхідність та причини їх виникнення. Методи кредитування. Форми кредиту. Форми організації кредитної системи. Зростання конкуренції між окремими ланками кредитної системи в сучасних умовах.
- Загальна характеристика сучасних грошово-кредитних систем. Теоретичні основи їх функціонування та розвитку.

Тема 2. Еволюція міжнародних валютних систем

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Поняття міжнародної валютної системи. Причини її формування. Елементи міжнародної валютної системи. Основні платіжні засоби (іноземна валюта, золото, СПЗ). Механізм валютних паритетів та курсів. Конвертованість національних валют. Форми міжнародних розрахунків та системи міжнародного кредитування. Міжнародні валютні ринки і ринки золота. Механізми регулювання міжнародної валютної системи.
- Система золотого стандарту та її особливості. Золотомонетний, золотозлитковий, золотодевізний (золотовалютний) стандарти. Зміни валютного курсу в період існування золотого стандарту. Золоті точки. Золото як світові гроші. Фідуціарна емісія в період існування золотого стандарту. Переваги та недоліки системи золотого стандарту.
- Бреттон-Вудська валютна система. Система золотодоларового стандарту (конвертування американського долара в золото). Режим фіксованих валютних курсів. Механізм валютних інтервенцій. Створення міждержавних інститутів для регулювання міжнародної валютної системи (МВФ, МБРР). Недоліки Бреттон-Вудської валютної системи та її крах.
- Ямайська валютна система. Повна демонетизація золота. Перетворення СПЗ в основний резервний актив та міжнародний засіб розрахунків та платежу. «Плаваючі» валютні курси. Посилення міждержавного регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин.
- Особливості участі України в міжнародних валютно-фінансових відносинах.

Змістовний модуль 2. Грошово-кредитні системи європейських країн

Тема 3. Формування та розвиток Європейського валютного союзу (ЄВС)

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Історія створення Європейської валютної системи (ЄВС). Причини валютної інтеграції в Європі у післявоєнний період. Європейський платіжний союз. Система багатосторонніх валютних клірингів. Банк міжнародних розрахунків. Європейська валютна угода. Її відміни від Європейського платіжного союзу. Альтернативні пропозиції щодо створення Європейської

валютної системи. План Вернера.

- Елементи ЄВС. Європейська грошова одиниця (ЄКЮ). Кошик валют. Спільне плавання валют. Механізм валютних курсів (МВК) та інтервенцій. Ринковий валютний курс. Центральний валютний курс. Міждержавне регіональне регулювання валютних відносин. Механізм кредитування. “Своп” операції. Європейський фонд валютного співробітництва (ЄФВС).

- Етапи формування Європейського валютного союзу. Маастрихтські домовленості. Ключеві елементи договору про створення економічного та валютного союзу. Європейський валютний інститут – прообраз Європейського центрального банку. Координація валютної політики. Критерії конвергенції: дефіцит державного бюджету, державний борг, інфляція, ставка проценту з довгострокових позик. Введення євро.

- Структура Європейської системи центральних банків (ЄСЦБ). Основні елементи Європейського валютного союзу: Європейський центральний банк, центральні банки країн-учасників. Основні завдання та функції Європейської системи центральних банків. Організаційна структура органів управління ЄСЦБ. Рада управляючих, Виконавча рада, Генеральна рада.

Тема 4. Еволюція грошово-кредитної системи Великої Британії

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Основні етапи розвитку грошової системи Великої Британії. Формування та розвиток біметалічної грошової системи. Перехід до золотого стандарту та особливості грошового обігу в період золотого монометалізму.

- Особливості грошового обігу в міжвоєнний період та перші післявоєнні десятиріччя. Причини знецінення фунту стерлінга. Основні джерела покриття дефіциту державного бюджету. Причини повернення до золотого монометалізму в 1925 році. Вплив світової економічної кризи 30-х років на стан грошової системи Англії. Зростання рівня інфляції. Девальвація фунту стерлінга. Введення валютних обмежень. Характеристика функціонування грошової системи при фіксованому валютному курсі.

- Розпад Бреттон-Вудської валютної системи. Особливості грошового обігу в Англії в період плаваючого валютного курсу. Участь фунта стерлінга в європейському механізмі валютних курсів. Політика Великої Британії відносно вступу до Європейського валютного союзу.

- Кредитна система Великої Британії, її структура та особливості. Облікові компанії. Акцептні дома.

- Характеристика банківської системи Англії. Банк Англії, його функції, структура, політика. Особливості діяльності комерційних банків у Великій Британії та загальна характеристика «великої четвірки» (Barclays, National Westminster, Midland, Lloyds). Діяльність іноземних банків в Англії.

- Небанківські фінансові установи та особливості їх діяльності у Великій Британії. Будівельні товариства. Страхові компанії. Інвестиційні компанії. Пенсійні фонди. Кредитні союзи. Фінансові дома споживчого кредиту. Фірми венчурного фінансування, інші.

Тема 5. Основні елементи грошово-кредитної системи Франції

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Еволюція грошової системи. Закон 1873 року про ведення золотого монометалізму. Крах золотого монометалізму та наступне повернення до нього в 1928 році. Особливість функціонування грошової системи Франції в період світової економічної кризи 1929-1933 рр. Причини офіційного припинення обміну франка на золото в 1936 році. Особливості грошового обігу в період Другої світової війни. Еволюція грошового обігу в післявоєнний період. Особливості функціонування грошової системи Франції на сучасному етапі розвитку економіки.

- Особливості кредитної системи Франції. Основні учасники кредитної системи (державні та напівдержавні кредитні установи). Спеціальні державні банки (Банк зовнішньої торгівлі). Множинність органів регулювання. Відсутність чіткої градації кредитної системи. Участь Франції в Європейському валютному союзі.

- Історія створення та функціонування Банку Франції. Особливості діяльності Банку Франції до його націоналізації у 1945 році. Основні функції Банку Франції та їх розширення в післявоєнний період. Взаємовідносини Банку Франції з МВФ та іншими міжнародними фінансовими організаціями. Загальна характеристика основних змін, що були внесені у 1996 році до Банківського Акту 1984 р. Банк Франції як учасник Європейської системи центральних банків та Європейського Центрального банку. Організаційна структура Банку Франції. Органи нагляду за функціонуванням банківської системи Франції.

- Особливості діяльності комерційних банків та інших фінансово-кредитних інститутів у Франції. Найбільші комерційні банки Франції, масштаби їх діяльності та основні операції. Іноземні банки. Спеціальні кредитні установи, їх класифікація. Національна ощадна каса та депозитно-ощадна каса. Національний кредит. Банк зовнішньої торгівлі. Поземельний кредит Франції. Кооперативні кредитні установи (каси сільськогосподарського кредиту, народні банки). Фінансові компанії. Каси муніципального кредиту. Страхові компанії та пенсійні фонди. Інші вузько спеціалізовані кредитні установи.

Тема 6. Грошово-кредитна система Німеччини

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Особливості грошового обігу в Німеччині до Другої світової війни. Грошовий обіг в період золотого монометалізму. Знецінення національної валюти в період Першої світової війни. Криза системи золотомонетного стандарту та пошук шляхів формування нової грошової системи.

- Грошово-фінансове положення Німеччини після Другої світової війни. Проект грошової реформи Л.Едхарда. Основні характеристики та наслідки грошової реформи та реформи цін 1948 року. Сучасний стан грошового обігу в країні. Підтримка стабільного курсу національної валюти.

- Особливості кредитної системи Німеччини. Дойче Бундесбанк - центральний банк країни. Історія створення емісійного банку країни, його структура та функції. Прямий та непрямий вплив Бундесбанка на стан грошового ринку. Політика Бундесбанку на сучасному етапі.

- Розвиток мережі комерційних банків та спеціальних фінансово-кредитних інститутів. Найбільші комерційні банки Німеччини, їх відмінні риси. Ощадні каси та кооперативні банки. Іпотечні банки та будівельні ощадні каси. Банки споживчого кредитування. Інвестиційні компанії. Кредитні інститути з особливими завданнями. Особливості та проблеми функціонування кредитної системи після об'єднання Німеччини. Іноземні банки в Німеччині.

- Участь Німеччини в Європейському валютному союзі, особливості та основні проблеми.

Змістовий модуль 3. Грошово-кредитні системи США та Японії

Тема 7. Особливості грошово-кредитної системи Сполучених Штатів Америки

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Особливості грошово-кредитної системи США до створення федеральних резервних банків. Закон Конгресу від 1792 року про офіційне введення в країні біметалічної грошової системи. Відмова від біметалізму та перехід до золотого монометалізму. Особливості функціонування грошової системи в період золотого стандарту.

- Крах золотого стандарту та наступні зміни в грошовій системі країни. Долар в ролі резервної валюти та його криза.

- Історія створення Федеральної Резервної Системи (ФРС). Федеральний закон 1863 року про створення національної банківської системи. Банківська паніка 1907 року як важливий фактор проведення банківської реформи. Акт про створення ФРС. Проблеми розвитку ефективної системи платежів. Загальна характеристика 12 Федеральних резервних банків. Комерційні національні банки та банки штатів. Спроби створення єдиного емісійного банку. Перший та Другий банки США. Особливості банкнотного обігу того періоду.

- Федеральна Резервна Система на сучасному етапі, її цілі, завдання, функції. Система та структура управління ФРС. Комітет відкритого ринку ФРС (FOMC), його функції. Особливості системи регулювання та нагляду за банківською та грошово-кредитною

діяльністю. Банки федерального резерву, їх функції, повноваження, структура.

- Розвиток мережі комерційних банків в США. Загальна характеристика найбільших американських комерційних банків. Особливості та проблеми діяльності іноземних банків в США.

- Спеціальні кредитно-фінансові інститути. Інвестиційні банки. Ощадні інститути. Інвестиційні компанії (взаємні фонди, закриті фонди, інвестиційні юніт-трасти). Компанії по страхуванню життя. Пенсійні фонди. Фінансові компанії. Компанії, що надають персональні позички. Кредитні союзи. Позичково-ощадні асоціації. Спеціальні установи сільськогосподарського кредиту. Державний Експортно-імпортний банк та інші фінансово-кредитні організації

Тема 8. Становлення та розвиток грошово-кредитної системи Японії

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Формування грошово-кредитної системи та особливості її розвитку до Другої світової війни. Введення золотого стандарту у 1897 році. Створення в 1882 році Банку Японії. Основні характеристики грошового обігу до 1931 р. Участь Японії в стерлінговій зоні, її позитивні та негативні наслідки. Причини знецінення та девальвації йени у воєнний період.

- Особливості функціонування грошової системи після Другої світової війни. Грошова реформа 1946 року та її результати. Особливості післявоєнного розвитку економіки Японії. Роль йени як резервної валюти. Фінансова криза 1997 року та її вплив на стан економіки Японії. Програми виходу з кризи та їх реалізація.

- Особливості сучасної структура кредитної системи Японії. Роль та місце комерційних банків в кредитній системі Японії, особливості їх організації та функціонування. Міські (city banks) та місцеві (local banks) банки. Іноземні банки в Японії: труднощі проникнення на ринок та особливості їх діяльності. Реформа банківської та фінансової системи на сучасному етапі розвитку економіки Японії, її результати.

- Банк Японії, його цілі, завдання, функції. Зміни в структурі Банку Японії в 1990-х роках. Монетарна політика Банку Японії на сучасному етапі. Проблеми ефективності контролю з боку Банку Японії за функціонуванням банківсько-фінансової сфери.

- Спеціальні фінансово-кредитні інститути, їх класифікація та особливості функціонування. Інвестиційні компанії (траст банки). Банки довгострокового кредиту. Страхіві компанії. Брокерські компанії. Лізингові компанії. Поштово-ощадні каси. Японський банк розвитку. Експортно-імпортний банк. Фінансово-кредитні корпорації. Сільськогосподарські кредитні кооперативи. Міські кредитні кооперативи.

Змістовий модуль 4. Особливості грошово-кредитних систем окремих країн

Тема 9. Загальна характеристика грошово-кредитних систем країн, що розвиваються

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Структура та особливості грошово-кредитних систем країн, що розвиваються, в епоху колоніалізму. Участь країн, що розвиваються, в валютних зонах. Зона фунту стерлінгів. Східноафриканська співдружність. Зона франку. Західноафриканський валютний союз. Франк КФА. Доларова валютна зона.

- Проблеми створення незалежних грошово-кредитних систем після розвалу колоніальної системи. Формування незалежних центральних банків. Особливості створення небанківських фінансово-кредитних інститутів. Найбільші комерційні банки країн Азії та Латинської Америки та їх характеристика.

- Особливості регіональної валютної інтеграції в країнах, що розвиваються. Зона преференційної торгівлі країн Східної та Південної Африки. Карибський спільний ринок. Валютний союз центральної Африки.

- Сучасні проблеми функціонування грошово-кредитних систем країн, що розвиваються. Шляхи їх вирішення. Міжнародні валютні кризи та їх наслідки для країни, що розвиваються.

Тема 10. Еволюція грошово-кредитних систем країн з перехідною економікою

Основний зміст теми розкривається в питаннях:

- Особливості грошово-кредитних відносин в країнах з перехідною економікою до Другої

світової війни. Проблеми формування грошових систем, що базуються на золотому стандарті. Інфляційні хвилі. Становлення фінансово-кредитних інститутів. Державна монетарна політика. Особливості функціонування грошово-кредитної системи Росії та України в період золотого монометалізму.

- Особливості організації грошового обігу та кредитних операцій в соціалістичний період. Націоналізація чи одержавлення грошових систем. Післявоєнні грошові реформи в країнах Східної Європи та СРСР. Планування грошового обігу. Націоналізація фінансово-кредитних інститутів та створення соціалістичної кредитної системи. Криза адміністративної системи регулювання грошово-кредитних відносин в соціалістичних країнах.

- Формування ринкової системи та проблеми регулювання грошово-кредитних відносин в країнах з перехідною економікою. Альтернативні варіанти формування грошово-кредитних відносин. Проблеми подолання інфляції та підтримки стабільного курсу національних валют. Формування нової банківської системи та фінансово-кредитних інститутів. Структура та особливості розвитку грошово-кредитної системи Росії на сучасному етапі. Перспективи розвитку грошово-кредитних систем країн з перехідною економікою.

- Проблеми формування незалежної грошово-кредитної системи України. Наслідки розвалу СРСР для грошово-фінансової сфери. Створення власної грошової системи. Грошові реформи. Введення в обіг гривни. Інфляційні процеси та шляхи їх подолання. Монетарна політика на сучасному етапі. Структура та особливості кредитної системи України. Національний банк України, його цілі, завдання, функції, структура та правові основи функціонування. Проблеми організації та розвитку комерційних банків та небанківських фінансово-кредитних установ. Найбільші комерційні банки України (Промінвестбанк, Укрсоцбанк, ПУМБ, Приватбанк, тощо). Особливості функціонування спеціальних фінансово-кредитних установ (інвестиційні компанії та фонди, пенсійні фонди, страхові компанії, кооперативні фінансові інститути, тощо). Проблеми контролю та нагляду за банківсько-фінансовою сферою.

- Історія та сучасність розвитку ГКС Китаю. Специфічні риси сучасної китайської ГКС: «Одна країна – дві системи».

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основні поняття та характеристики курсу	4	1
2	Тема 2. Еволюція міжнародних валютних систем	6	1
3	Тема 3. Формування та розвиток Європейського валютного союзу (ЄВС)	6	2
4	Тема 4. Еволюція грошово-кредитної системи Великої Британії	6	2
5	Тема 5. Основні елементи та особливості грошово-кредитної системи Франції	6	2
6	Тема 6. Грошово-кредитна система Німеччини	6	2
7	Тема 7. Особливості грошово-кредитної системи Сполучених Штатів	6	1
8	Тема 8. Становлення та розвиток грошово-кредитної системи Японії	4	1
9	Тема 9. Загальна характеристика грошово-грошово-кредитних систем країн, що розвиваються	4	1
10	Тема 10. Еволюція грошово-кредитних систем країн з перехідною економікою	4	1
Усього годин		52	14

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основні поняття та характеристики курсу	2	-
2	Тема 2. Еволюція міжнародних валютних систем	4	-

3	Тема 3. Формування та розвиток Європейського валютного союзу (ЄВС)	2	1
4	Тема 4. Еволюція грошово-кредитної системи Великої Британії	2	1
5	Тема 5. Основні елементи та особливості грошово-кредитної системи Франції	2	1
6	Тема 6. Грошово-кредитна система Німеччини	2	1
7	Тема 7. Особливості грошово-кредитної системи Сполучених Штатів	2	-
8	Тема 8. Становлення та розвиток грошово-кредитної системи Японії	2	-
9	Тема 9. Загальна характеристика грошово-грошово-кредитних систем країн, що розвиваються	1	-
10	Тема 10. Еволюція грошово-кредитних систем країн з перехідною економікою	1	-
Усього годин		20	4

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин		-	-

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
	Не передбачено навчальним планом		

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основні поняття та характеристики курсу	9	14
2	Тема 2. Еволюція міжнародних валютних систем	5	14
3	Тема 3. Формування та розвиток Європейського валютного союзу (ЄВС)	7	12
4	Тема 4. Еволюція грошово-кредитної системи Великої Британії	7	12
5	Тема 5. Основні елементи та особливості грошово-кредитної системи Франції	7	12
6	Тема 6. Грошово-кредитна система Німеччини	7	12
7	Тема 7. Особливості грошово-кредитної системи Сполучених Штатів	7	14
8	Тема 8. Становлення та розвиток грошово-кредитної системи Японії	9	14
9	Тема 9. Загальна характеристика грошово-грошово-кредитних систем країн, що розвиваються	10	14
10	Тема 10. Еволюція грошово-кредитних систем країн з перехідною економікою	10	14
Усього годин		78	132

11. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

- 1 Особливості формування комерційних банків та їх основні типи.
- 2 Транснаціональні банки як важливий елемент грошово-кредитних систем зарубіжних країн.
- 3 Концентрація та централізація банківського капіталу та створення банківських монополій.
- 4 Система нагляду за кредитно-фінансовими установами Англії та проблеми її вдосконалення.
- 5 Монетарна політика Банку Англії на сучасному етапі.
- 6 Історія формування кредитної системи Великої Британії.
- 7 Взаємні фонди: сутність, типи та особливості функціонування на сучасному етапі розвитку

- економіки США.
- 8 Ринок страхових послуг в США, його характеристика та особливості розвитку.
 - 9 Особливості монетарної політики на сучасному етапі розвитку економіки США.
 - 10 Кредитні картки як важливий елемент грошово-кредитної системи США.
 - 11 Особливості регулювання та нагляду за банківською системою та інвестиційними фірмами у Франції.
 - 12 Особливості реформи банківсько-кредитної сфери у Франції в 90-х роках.
 - 13 Особливості діяльності страхових компанії та пенсійних фондів у Франції.
 - 14 Найбільші французькі банки, їх загальна характеристика та особливості діяльності.
 - 15 Особливості участі Франції в ЄВС.
 - 16 Характеристика німецьких кредитних інститутів з особливими завданнями.
 - 17 Особливості грошової системи Німеччини в період Другої світової війни.
 - 18 Особливості участі Німеччини в системі Європейських центральних банків.
 - 19 Основні типи промислово-фінансових груп в Японії та їх загальна характеристика.
 - 20 Масштаби та особливості діяльності міських банків (city banks) в Японії.

12. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Грошово-кредитні системи: сутність та закономірності еволюції.
2. Загальна характеристика металевих грошових систем.
3. Поява та особливості функціонування паперових грошових систем.
4. Основні елементи грошового обігу та їх характеристика.
5. Основні компоненти та функції кредитної системи.
6. Основні інструменти грошово-кредитної політики та їх характеристика.
7. Поняття та основні елементи міжнародних валютних систем.
8. Особливості функціонування міжнародних валютно-фінансових відносин в період існування золотого стандарту.
9. Характеристика Бреттон-Вудської валютної системи.
10. Основні риси Ямайської валютної системи.
11. Еволюція створення та формування Європейського валютного союзу.
12. Цілі, функції та структура Європейської системи центральних банків.
13. Основні етапи розвитку грошової системи Великої Британії.
14. Кредитна система Великої Британії, її структура та особливості.
15. Загальна характеристика банківської системи Великої Британії.
16. Особливості діяльності великих комерційних банків у Великій Британії.
17. Небанківські фінансові установи та особливості їх діяльності у Великій Британії.
18. Основні етапи розвитку грошової системи Франції, їх характеристика.
19. Основні учасники та особливості кредитної системи Франції.
20. Особливості діяльності комерційних банків у Франції.
21. Загальна характеристика діяльності спеціальних фінансово-кредитних установ у Франції.
22. Особливості розвитку грошово-кредитної системи Німеччини до Другої світової війни.
23. Грошово-фінансове положення Німеччини після Другої світової війни.
24. Особливості сучасної кредитної системи Німеччини.
25. Розвиток мережі комерційних банків та спеціальних фінансово-кредитних інститутів у Німеччині.
26. Особливості розвитку грошово-кредитної системи США до створення федеральних резервних банків.
27. Етапи становлення грошово-кредитної системи США, їх стисла характеристика.
28. Федеральна Резервна Система на сучасному етапі, її цілі, завдання, функції, структура.
29. Розвиток мережі комерційних банків в США.
30. Спеціальні кредитно-фінансові інститути США, їх загальна характеристика.

31. Формування грошово-кредитної системи Японії та особливості її розвитку до Другої світової війни.
32. Особливості функціонування грошової системи Японії після Другої світової війни.
33. Особливості сучасної структури кредитної системи Японії.
34. Роль та місце комерційних банків в кредитній системі Японії.
35. Реформування банківської та фінансової системи Японії на сучасному етапі розвитку.
36. Спеціальні фінансово-кредитні інститути Японії, їх класифікація та особливості функціонування.
37. Структура та особливості грошово-кредитних систем країн, що розвиваються, в епоху колоніалізму.
38. Валютні зони, їх основні учасники та характеристика.
39. Проблеми створення незалежних грошово-кредитних систем після розвалу колоніальної системи в країнах третього світу.
40. Еволюція розвитку грошово-кредитних систем в країнах з перехідною економікою.
41. Особливості організації грошового обігу та кредитних операцій в країнах Східної Європи та СРСР в соціалістичний період.
42. Формування ринкової системи та проблеми регулювання грошово-кредитних відносин в країнах з перехідною економікою.
43. Структура та особливості розвитку грошово-кредитної системи Росії на сучасному етапі.
44. Особливості формування незалежної грошово-кредитної системи України після проголошення незалежності в 1991 р.
45. Основні засади грошово-кредитної політики України на сучасному етапі.
46. Структура сучасної кредитної системи України та напрямки її реформування.
47. Національний банк України, його цілі, завдання, функції, структура.
48. Створення спеціальних кредитно-фінансових інститутів в Україні, проблеми та особливості їх функціонування.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн»

використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді *усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.*

- для модульного контролю у вигляді *письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.*

- для підсумкового контролю *проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).*

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.

- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «*Грошо-кредитні системи зарубіжних країн*» є підсумковий контроль – екзамен.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами

64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуваються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота										Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4				Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	10	40	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Модульний контроль 1 - 10						Модульний контроль 2 - 10						

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Грошово-кредитні системи зарубіжних країн»

узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навчальний посібник / З.К. Сороківська, Г.Р. Балянт. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 208 с.
2. Бехтер Д, Федеральна Резервна Система США / Пер. з англ. Львів, 2017.
3. Брагинский С.В. Кредитно-денежная политика в Японии. М.: Наука, 2018. 214 с.
4. Герасимчук З.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навчальний посібник для студ. економ. спец. вищ. навч. закладів / З.В. Герасимчук [та ін.]; М-во освіти і науки України, Луцький нац. техн. ун-т. Херсон: Олді-плюс, 2015. 570 с.
5. Реверчук С.К. Грошово-банківські системи зарубіжних країн. [Текст] Навчально методичний посібник. Львів, Київ: «Тріаді плюс», «Алерта», 2018. 160 с.
6. Ротбард М. История денежного обращения и банковского дела в США: от колониального периода до Второй мировой войны / Мюррей Ротбард; пер с англ. Б.С. Пинскера под ред А.В. Куряева. Челябинск: Социум, 2016. 548 с.

Допоміжна

1. Фінанси зарубіжних країн: навчальний посібник / [Кізіма Т. О., Кравчук Н. Я., Горин В. П. та ін.]; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2013. 287 с.
2. Адамик Б.П., Національний банк і грошово-кредитна політика. Терноп.: Карт-бланш, 2002. 278 с.
3. Гриценко О., Гроші та грошово-кредитна політика. К.: Основи, 1996. 180 с.
4. Грошово-кредитна політика в Україні- К.: Т-во «Знання», КОО, 2003. 421 с
5. Козюк В.В., Центральний банк і грошово-кредитна політика. Тернопіль: Джура, 1999. 260 с.
6. Купчук М.В. Грошово-кредитна політика та механізм її реалізації в Україні. К.: НАУ, 2004. 140 с.
7. Курочкин Д.Н. Евро: новая валюта для Старого Света: проблемы становления и перспективы развития Европейского экономического и валютного союза. М.: Европейский гуманитарный ун-т, 2000.
8. Національний банк і грошово-кредитна політика. К.: КНЕУ, 1999. 368 с.
9. Любунь О.С., Любунь В.С., Іванець І.В. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2004. - 351 с.
10. Лерой Роджер, Миллер. Девид Д. Современные деньги и банковское дело. М., 2000.
11. Лопата В. Надії та розчарування або Метаморфози гривні. К.: Дніпро, 2000. 160 с.
12. Лютий І.О. Валютна політика та перспективи входження України в міжнародне економічне співтовариство. К.: Курс, 2000. 58 с.
13. Лютий І.О., Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки: Монографія. К.: Атіка, 2000. 240 с.
14. Основы законодательства капиталистических стран о банковской системе / Под ред. Залесского В.В. М.: Известия. 1992.
15. Родин Ю.А. Основные тенденции в развитии кредитной системы Франции. М. 1996.
16. Романишин В.О., Уманців Ю.М. Центральний банк і грошово-кредитна політика: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2005. 480 с.
17. Финансы и кредит субъектов Российской Федерации: Учеб. / Под ред. Л.И. Сергеева.

Калининград: Ін-т економіки и фінансов, 1999. 1036 с.

18. Центральний банк та грошово-кредитна політика: Підручник. К.: КНЕУ, 2005. 556 с.
19. Чікіна К.В. Грошово-кредитна політика в Україні: стан і напрямки вдосконалення. К.: НАУ, 2000. 98 с.
20. An Introduction to Modern Economics / Prof Philip Hardwick. 4th ed. UK, 1994.
21. Aoki, Masahiko. 1994. Monitoring Characteristics of the Main Bank System - An Analytical and Developmental View, The World Bank, Economic Development Institute, EDI Working Papers, Number 94-5.
22. International banking and finance / Michael R. Sneyd. New York et al.: Prentice-Hall, 1992. XII, 100 p.
23. Theory, practice and progress: Strategic investment decision / R. Butler. 2th ed. 1995.
24. Ueda, Kazuo. 1994. Institutional and Regulatory Frameworks for the Main Bank System, The World Bank, Economic Development Institute, EDI Working Papers, Number 94-4.
25. Журнал «Банковская практика за рубежом». К.
26. Журнал «Банковские услуги». М.
27. Журнал «Банковское дело». М.
28. Журнал «Банківська справа». К.
29. Журнал «Бюлетень Національного банку України». К.
30. Журнал «Вісник Національного банку України». К.
31. Журнал «Деньги и кредит». М.
32. Журнал «Мировая экономика и международные отношения». М.
33. Журнал «США: экономика, политика, идеология». М.
34. Журнал «Фінанси України». К.
35. Журнал «Економіка України». К.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. <http://www.bankofengland.co.uk/boe.htm> - Офіційний сервер Банку Англії.
2. <http://www.hm-treasury.gov.uk/> - Офіційний сервер Казначейства Великої Британії (HM Treasury).
3. <http://www.statistics.gov.uk/> - Сервер Бюро статистичних досліджень Великої Британії (National Statistics).
4. <http://www.banque-france.fr> - Офіційний сервер Банку Франції.
5. <http://www.finances.gouv.fr/> - Міністерство фінансів Франції (Ministere de L'Economie).
6. <http://www.insee.fr/> - Національний статистичний інститут Франції (Institut National de la Statist).
7. <http://www.bundesbank.de/> - Офіційний сервер Дойче Бундесбанку (Deutsche Bundesbank).
8. <http://www.bundesfinanzministerium.de/> - Міністерство фінансів Німеччини (Bundesfinanzministerium).
9. <http://www.statistik-bund.de/> - Статистичне управління Німеччини (Statistisches Bundesamt Deutschland).
10. <http://www.bawi.de/> - Федеральне економічне бюро Німеччини (Bundesamt fur Wirtschaft).
11. <http://www.business-line.com/cebanks/europe> - індекс центральних банків Європи.
12. <http://www.ecb.int/> - Європейський центральний банк (European Central Bank).
13. <http://www.europa.eu.int/comm> - Європейська Комісія (European Commission).
14. <http://www.federalreserve.gov> - Офіційний сервер ФРС.
15. <http://www.bog.frb.fed.us> - Офіційний сервер Ради управляючих ФРС.
16. <http://stats.bls.gov/> - Статистичне агентство США (Bureau of Labour Statistics).
17. <http://www.treas.gov/> - Міністерство фінансів США (U.S. Treasury).
18. <http://www.fedstats.gov/> - Служба статистичних досліджень США (FedStats).
19. <http://www.sec.gov/> - Комісія з цінних паперів та бірж США (U.S. Securities and Exchange Commission).
20. http://www.boj.or.jp/en/about/about_fhtm - Офіційний сервер Банку Японії.

21. <http://www.mof.go.jp/> - Міністерство фінансів Японії (Ministry of Finance Japan).
22. <http://www.stat.go.jp/> - Статистичне бюро Японії (Statistics bureau & Statistics center).
23. <http://www.cbr.ru> - Офіційний сервер Банку Росії.
24. <http://www.minfin.ru/> - Міністерство фінансів Росії.
25. <http://www.gks.ru/> - Держкомстат Росії.
26. <http://www.bank.gov.ua> - Офіційний сервер Національного Банку України.
27. <http://www.rada.gov.ua> - Офіційний сервер Верховної Ради України.
28. Інші пошукові та довідникові сервери Інтернет.